

Lausunto

12.12.2022

Asia: VN/32728/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö

PL 28

00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/32728/2022

Lausuntopyyntönne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto Valtiovarainministeriölle koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi.

Euroopan energiamarkkinoiden poikkeuksellisen tilanteen on aiheuttanut Venäjän hyökkäyssota ja sen seurauksena syntynyt niukkuus polttoaineista erityisesti kaasumarkkinoilla, jonka seuraukset heijastuvat myös Euroopan sähkömarkkinoille.

Hallituksen esityksen perusteluissa kuvataan hyvin sähkömarkkinoilla vallitsevaa poikkeuksellista tilaa vuonna 2022, mikä tulee jatkumaan vuoden 2023 alkupuoliskollakin.

Tämä poikkeuksellinen markkinatilanne on kasvattanut merkittävästi sähkömarkkinatoimijoiden riskiä ja siksi pidämme tärkeänä, että vuodelta 2023 määriteltävän veron määrästä pitää ennen veron perintää vähentää vuoden 2022 aikana mahdollisesti syntyneet sähköliiketoiminnan tappiot.

Luonnoksen 4 §:n toiseksi momentiksi esitämme:

Ensimmäisen momentin mukaan lasketusta sähköliiketoiminnan tuloksesta vähennetään vastaavin perustein laskettu mahdollinen vuonna 2022 syntynyt tappio ennen vuotta 2023 koskevan voittoveron määrittämistä.

Käsityksemme mukaan hallituksen esityksen mukainen 33 prosentin voittovero on huomattavasti enemmän kuin alun perin Euroopan neuvoston asetuksen (EU) 2022/1854 (jäljempänä hätäasetus) mukainen inframarginaalisen tuotannon 180 €/MWh ylittävän osuuden leikkaus olisi ollut huomioiden myyntisopimukset ja johdannaissuojaukset. Tästä syystä esitetyn voittovero prosentin tulisi olla huomattavasti nyt esitettyä pienempi.

Hallituksen esityksen 4 §:ssä määritelty viiden prosentin tuottotaso kuukauden lähinnä riskittömälle sijoitukselle saatavaa tuottoa ja siksi viiden prosentin sijasta tulisi 4 §:n laskennassa tulisi soveltaa vähintään 10 prosenttia, joka kuvaa paremmin sähköliiketoiminnan investointien arvostamisen yleisiä periaatteita.

EU:n hätäasetuksen voimassaoloajaksi määriteltiin 1.12.2022-30.6.2023. Tämän perusteella hallituksen esityksen mukainen voittoveron perintä koko vuodelta 2023 on huomattavasti pidempi kuin hätäasetuksessa määriteltiin.

Energiatoimialan investointikyvyn säilyttämisen näkökulmasta on joka tapauksessa erittäin tärkeää, että tämä voittoverojen perintä jää vain kertaluonteiseksi ja väliaikaiseksi toimeksi, kuten jo EU:n hätäasetusta säädettäessä määriteltiin.

EU:n hätäasetuksen ja samoin hallituksen lakiesityksen keskeinen ongelma on se, että esitetyt toimenpiteet eivät korjaa varsinaista ongelmaa energiamarkkinoilla – erityisesti Euroopan kaasumarkkinoilla. Tilanteen korjaaminen edellyttää investointeja vihreän siirtämisen nopeuttamiseen ja siten irtautumiseen fossiilisesta sähköntuotannosta sekä sen lisäksi jous-tavan tuotantokapasiteetin lisärakentamiseen. Mielestämme voittovarojen verottaminen ei tuo energiayhtiöiden investointeja tuotantokapasiteetin lisäämiseen, vaan päinvastoin heikentää yhtiöiden investointiedellytyksiä.

EU:n hätäasetusta perusteltiin eurooppalaisella kriisillä. EU:n tasolla ja Suomessa valtioneuvoston ja eduskunnan on tulevaisuudessa syytä tarkasti arvioida sitä, onko kysymyksessä aidosti menossa sellainen kriisi, joka edellyttää poikkeuksellisiin erityistoimiin ryhtymistä. Liian väljät kriteerit kriiseille avaa perusteettomasti mahdollisuuden säätää erilaisia tukimekanismeja, erityislainsäädäntöä ja näin aiheuttaa epävakautta oi-keusjärjestelmään sekä yleiseen sääntelyyn. Epävarma ilmapiiri heikentää yleistä yhteiskunnallisista luottamusta ja myös toimijoiden luottamusta tehdä investointeja.

Käsittääksemme keskeinen korjaustoimi meneillään olevaan eurooppa-laiseen energiakriisiin olisi löytää nopeat ratkaisut Euroopan kaasumarkkinoiden toiminnan varmistamiseen ja kaasun hinnan vakauttamiseen. Perusongelmat tässä meneillään olevassa kriisissä ovat muualla kuin sähkömarkkinoilla.

Lopuksi haluamme korostaa, että vuoden 2022 aikana mahdollisesti syntyneet sähköliiketoiminnan tappiot tulee voida vähentää ennen vuodelta 2023 perittävän voittoveron määrittämistä.

Ystävällisin terveisin

VAASAN SÄHKÖ OY

Olli Arola

johtaja

Damlin Jan
Vaasan Sähkö Oy

Arola Olli
Vaasan Sähkö Oy - Strategia- ja yhteiskuntavastuu